

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön Előfizethető helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés felfűtetik's pontosan és jutányosan közöltetik.

October 1jétől dec. végéig terj. évnegyedi folyamára kettős testvérlapunknak előfizethetni Budapesten boríték-talanul 2 ft. 40 krral, borítékosan 3 ft. 10 krral, postai küldésnél pedig: 3 ft. 40 krral pengőben minden kir. postán vagy szerkesztő hivatalunknál Pesten url. utca 453d. sz. a. Trattner-Károlyi ház első udvara első emeletén.

Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések és előléptetések. István kir. helytartó's fensége körútja. Birói ünkény, (Füzér a' törvénytudományból); Budapesti napló. Törvényhatóságok: Pest, Hont, Ugocsa megyék közgyűlései, pécsi mozgalmak. Erdélyi országgyűlés. — Kopácsy József elhunyt primáshg életrajza.

Külföld (Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Olaszország.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő es. 's ap. kir. fősága gróf Pálffy Ferdinánd Leopold leköszönése által megüresült pozsony megyei főisp. helyetteségre gróf Pálffy Moricot kinevezni's kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy Job Sámuel, Szász-Coburg hercegi tanácsos's Magyarországon ugyanazon hercegi birtokok főkörmányzója a' szász-Ernő hercegi házi rend másod-oszt. vilézi keresztjét, beodrai Karácsonyi Guidó pedig a' pápai krisztusrendet elfogadhassák's viselhessek. —

ISTVÁN KIR. HELYTARTÓ-FÖHG. KÖRÚTJA.

Nagy-Lónya, sept. 13án. Bereg megye üdvözlő választványát látjuk septemb. 9kén vágyban és reményben a' ponton, hol a' helységet körülvevő erdők olykor egész sártergerbe fuladnak járhatlanná válva a' küzdő pór előtt. De e' hely most szép, utja poros, tájéka festői, élete vidám és örömteli, 's vajjon miért? a' falu végén van egy pompás lak, még új falai mesterileg emelkednek a' díszes nyárfasor közepett, belseje kényelem 's izlésben gazdag, rendezete jó építész mutat, szóval e' lak öröm varázsa, e' lak most nemzetünk magas örömmelnyekkel szeretett fiát fogadja belséjébe éljen-rivalgások közepett, ki nyájias leereszkedő társalgása, férfias jelleme és sok jeles tulajdonai miatt a' közszeretet 's azon hő lelkesedést vivja ki, melly által lesz egy párthban és elyben szétszört nemzet boldogítója és emelője. 'S e' köztisztelet szeretett tárgya: István főhg, kit üdvözlő e' pillanatban Bereg's vele a' haza egyébe vidéke, honnan jó és hova fordul. Ohajítja nádornak, mert régen monda van: csak a' pártok fölött álló lehet jogban és igazságban öre egyesek és népek boldogságának. — Lónya János ő exca a' megye kormányzó helyettese jeles beszéddel üdvözlé mint választottsági vezér ő fenségét a' leirt helyen, mire a' kir. helytartó főhg édes hazánk nyelvén válaszolván köszönté a' megyét lelkes és férfias szónoklattal, mi által egészen meghódítá a' tiszta bekeket, 's megerősíté azon hiedelemben: mikép a' nyelv legerősebb kapesa és élete hazánk's nemzetünknek 's ugyanaz leghatalmasb fentartója is. Üdvözetek szüntével, rövid de fényes villás reggeli közben a' nazáért, királyért's ő fenségeért számos pohár ürítették, mire ő fensége viszsonosan éltette a' megye jobb szellemét. Melly alatt mozdárdörgés's megyei bandák dörgő örömrivalgásokban működtek. Mindezek után bucsura ment a' választvány's vele az öröm megyénk határszéleig, hol Szatmármegye keblébe fogadta. Kisérje mindenütt béke's a' nép öröme! — Továbbá

Ő fensége kir. helytartónk, miként lapunk 76dik száma közlé, sept. 15kén hagyván el Aradot, ugyanazon napon Temes megye határszélén fogadtatott a' temesi küldöttség által, mellynek banderiumát másodalispán vezeté. Mi a' kíséret fényét illeti, azt mindenesetre a' z o k t ó l nyeré, kiknek derék lovagai keleties's válogatott izlésű öltözékben fogadák a' népszerűt's kegyelet emberét. A' város határán a' tanács küldöttsége üdvözlötte a' magas vendéget's innét a' tolongók szakadatlan láncolatában vonult ő fensége a' városba, mellynek ablakit az öröm zászlóji ékesíték, és megszállt püspök ő exca palotájában; hol a' bán-sági három megye küldöttségét, a' katonai tisztikart'st. elfogadván esti hat órákor megyés püspök ő exca által rendezett 200 teritékű asztalnál jelent meg, 's az öröm énlék kitérésével üdvözlötte. Majd a' kivilágítást tekinté meg, 's a' főispán helyettes által rendezett táncmulatságban vett részt; hasonló tánczestélyt rendezett a' magas vendég tiszteletére a' helybeli polgárság is, de a' polgármester főispán helyettes ő mlga iránti politikából a' fenséges főherceget ezen mulatságra meg

nem híván, a' fenséges vendég őt szerető polgáritól itt nem üdvözlöthetett. Septemb. 16án elhagyá ő fensége Temesvárt és Szabadka felé indult a' megyék küldöttségei kíséretében. Ezután

Fenséges István es. kir. főherceg's országunk kir. helytartója folyó hó 16kán lépett Kanizsa mellett nemes Bács megye határába, hol is a' megyei és Szabadka városi küldöttségek, az első B. bacs-bodrogi főispán ő mlga vezérlete alatt fogadák a' magas vendéget; innét Szabadka város felé tartott a' díszmenet, mellynek határszélén ő fenségét a' megye banderiuma ezüst sinóros világoskék bársony zrinny, fehér nadrág, 's párdueczal prémett vörös süvegben; és a' városi polgársereg szalás természetű tagjai párpákon fogadák. A' város piacza előrészen nagyszerű diadalkapu állított, mellytől, kezdve egész a' főispáni lakig, hol ő fensége megszállt, a' tömegenként hullámzó nép, a' zászlókkal emberfalazatot képező czéhek és Szeged városnak itt megjelent polgári őrhada 40 lovas, és 100 gyalog vitéz, szakadatlan láncolatban foglalák el a' tér két szégyelzetét a' boldogító pillanatot feszülten várva, mellyben a' magas vendéget szinről szinre láthatni kedvezend a' szerencse. Megjelent az tarackdurrogások és a' harangok örömmel közöt, a' nép harsány örömjajától fogadtatva. — Leszállván ő fensége rövid pihenés után megjelent szemlélet tartani az őrhada fölött. Majd a' városnak csinnal rendezett kivilágítását tekinté meg, melly útjában mindenütt a' leghálás örömmel találkozott, mellynek előidézője ő maga volt; ugyanott fogadák ő fensége a' két megye, a' városok, kath. papság, a' tiszakerületi, g. n. egyesült, protestans hívek küldöttségeit és képviselőit. Esti 9 órákor főispáni asztalnál a' válogatott vendégkoszorúnak szerenésége volt ő fenségét körében üdvözlöthetni, melly alkalommal a' szegedi polgárság éjzenével tisztelge. Rendeztetett két tánczvizgalom is, egyik főispáné ő nsga intézése, másik a' polgárság által, hol a' fenséges vendég ritka lelkesedésével sokáig gyönyörködte a' részvevőket. — Septemb. 17kén reggeli 9 órákor ő fensége Szabadkától bucsutvéve ugyanazon kísérettel rend és ünneppéllyel, mint bevezettetett, indult Baja felé, kísérvé a' nép háláját és buzgó emlékezetétől. Baján a' fenséges vendég szintazon kitüntetés's kegyelettel fogadtatott, mellyet magas születése és rangja kívánák's azon szeretet és ragaszkodással üdvözlötte, mellyt ritka jelleme's jó sága számára a' magyar nemzet életében örökre biztosítanak. A' tiszteletére szép rendben kiállott polgárkatonaság és czéhek fölött ő fensége szemlélet tartván, 's magát az örömtias népek megmutatván, az uradalmi kastélyban adott gazdag délebed után gőzörsre szállott a' hálás bajai néptől bucsut véve.

Bajáról ő fensége Mohácsra át Pécsre utazott, hol fogadtatását lapunk 76 száma röviden már közlé, 's a' mai kimerítőbben e' következőkben:

PÉCS, szeptember 23án 1847. Majd fősáza, hogy a' boldogult nagy nádor magas látogatásával szerenéséit városunkat, f. e. sept. 17én tünt föl ismét amaz örömdetes nagy nap, mellyen erényei örökösét, es. kir. örökös István főhg, hazánk kir. helytartóját, szívünk lelkünk kedves vendéget városunk örömekegyelettel fogadhatá. Mohácsról, hol Baranyamegye üdvözlő's Mohács város tisztelő küldöttsége által fogadtatott, félórai mulatás után, esti heted-félkor indulván el, a' sötétben haladva és Szederkényben lovakat váltva, Üszögnél pedig Pécs város küldöttsége által üdvözlöve, püspök ő exca. hatos fogatán, 10 polgári testőr, továbbá 2 megyei's 2 városi szövétnek-lobogató hajdu előlovaglása's 40 hinto kísérete mellett, esti 10 órákor érkezett Pécsre. A' díszmenet a' kivilágított nagy utcán keresztül, a' városháznál fölállított diadalív alatt a' főtéren, tömérdek népsokaság éljen-kiáltozásai, valamint a' kiállított rendes és polgár-katonaság tisztelő sorai közt a' püspöki lakba, mint ő fensége szállóhelyére vonult. Ő fensége itten püspök ő exca. mint házi gazda, majd Baranya megye küldöttsége által üdvözlötte, néhány pillanatra kilépvén az erkélyre terembebe visszavonult, 's a' tiszteletére tett nagyszerű kivilágításokat csak a' város ama részén szemlélté meg, mellyen a' bemenet történt. A' város ez éjjel fényesen vala kivilágítva, a' megye's városháznál,

kör, nemzeti casino, papnövelde, gymnasium, takarékpénztár, ismét a' kereskedői testület, ugy Rihmer kanonok épületénél nagyszerű állványok jelképes díszítvényekkel's átlátszványok és föliratokkal valának szemléltetők; színtezekkel voltak még Farkas kanonok, Nagy József, Veidinger János, b. Prandau, Daróczy kanonok, Munkásy's özvegy Komlósyné, Litke, az irgalmas szerzet, Loos és a' lyceum épületében ő fensége életnagyságu képével; a' fölirat, a' papnöveldei deákat kivéve, mind magyar volt. Fényözönben lebegett a' lámpák ezerei által kivilágított Majláth ház; a' Czindery és Jaegerféle épületek, ugy a' postahivatal's Pichler ház is díszesen valának kivilágítva. Említést érdemel a' székesegyház előtti téren fölállított fénylobor is.

September 18kán délelőtti 11 órákor kezdődtek a' küldöttségek tisztelősei, először is a' kath. papság püspök ő excell., Baranyamegye Majláth György főispáni helytartó; Tolnamegye Ürményi főispán; Somogy megye Sárközy Albert Isó alispán, Pécs város Somsich Pál helytartósági tanácsos's pécsi kir. biztos vezérlete és szónoklatai mellett; ezután következett a' rendes katonaság, kir. hivatalok, mind két protestans vallásu papsági választvány, végre a' magányosak tisztelősei. Fényben Tolnamegye küldöttsége vitta ki az elsőséget, de a' baranyai küldöttség is fényes vala. Délutáni 3 órákor a' baranyai gazdasági főkegyesület által a' nemzeti casino teremében rendezett gyümölcs-terményipar's virágkiállítás szemlélté meg ő fensége, hol 3 óra negyedig időzvé, kegyes vala egyuttal megengedni, hogy a' muskatály-körtvének még határozatlan egyik faja István főhg névre kereszteltessek. Ezen kiállítás felől tetszését a' magas vendég többször nyilvánítá. Volt ezen kiállításon látható több mint 200 faj alma, körtve és szőlő; több barack és szilvafaj. Gabona nem igen sok vala beküldve, 2 tők is volt kiállítva, melly egy mázsánál többet nyomott; a' bélyei főhg uradalom polygonum tinctorium növényből készített indigót küldött be. Náray János pécsi kőszénből készített dolmánygombok, ennek kőszene és coaxa figyelmet gerjesztének; az egész csinos kiállítást Nendtvich's Tail János urak rendezték; meglepők valának Tail János ur által kiállított virágok is, mellyek „éljen István kir. helytartó“ szavakat képezének. —

Négy órákor kezdődött a' 200 teritékű nagy ebéd püspök ő exc. és tartott 6'ig, ezen ebéd alatt csak püspök ő exc. által a' fels. uralkodó házra's magas vendégre köszöntött, és ez által viszonzott pohár-áldomás történt. — Késő levén az idő, ő fensége a' Tetyén rendezett népünnepe nem szemlélté meg, hanem e' helyett a' székesegyházat's a' káptalani hiteles levéltárt. Ez este a' város nem volt kivilágítva, és így ő fensége incognito gyalog főudvarmestere és Zichy gr. kamarás kíséretében járta be városunk sötét utcáit 7'12től egész 8 óráig, 11 órákor pedig a' városi színházban Baranyamegye rendi által tiszteletére adott tánczvizgalmat kegyeskedett magas jelenlétével díszesíteni's leereszkedő nyájias társalgásával éjjelutáni egyedfélig érdekesíteni. A' fényesen kivilágított színházban ő fensége számára pompás butorzatú páholy vala készíttet, mit azonban félórai tartózkodás után elhagyván a' színterembe jött le. Éjjelutáni egyedfélkor távozott el ő fensége szintolly sötétségben mint jött, a' püspöki laktól a' színházig vezető utca nem levén kivilágítva.

Septemb. 19én reggeli 9 órákor a' székesegyházban misét hallgatván ő fensége, 10 órákor, a' diszruhásan kiállított polgárkatonaság tisztelőse közt, Siklóson, Bolytáron, Dárdán és Bélyén keresztül Eszékre folytatta körutazását, felejtethetlen emléket hagyva maga után. Eszékre sept. hó 19én délutáni 2'12kor érkezett meg, hol a' baranyai küldöttség bucsut vón. — Eszéken deákul üdvözlölvén Verőcze gyge küldöttsége, 's deákul válaszolván ő fensége az üdvözlő beszédre, fényes uri banderium előlovaglása mellett a' várba, innen a' rendes katonaság megszemlélése után a' felső városba b. Prandau Gusztáv házában levő szállására, a' rendes katonaságon kívül még a' polgári katonaság tisztelőse közt érkezett, hol Verőczemegye küldöttsége által fogadtatott, ezután Verőcze és Szerémséggyék küldöttit főispánai vezérlete mellett, a' kath. és nem egyesült görög papságot érsekük és püspökjök élén, Eszék

város küldötteit, a katonaság tisztjeit, a kir. hivatalokat s a szerb kormány küldötteinek tisztelgését fogadja ő fensége, hetedfél után kilenczédfél a megye terében 100 területű asztalnál lakoma volt. Ez este keletkezett vihar és eső miatt a készült fényes kivilágítás elmaradt.—20án reggeli 10 órakor indult ő fensége fényes kísérettel Diakovára.

Bírói önkény.

(Füzér a' törvénytudományból.)

A' bírói önkény kétféle: egynek kútfeje a' törvény határozatlanságában rejlik; a' másik törvényelleni tettben nyilatkozik s így a' törvénynek áthágása, megszegése.

Az elsőre például szolgálhat az 1836. 20d. t. cz. 8dik §sa, midőn azt mondja, hogy szóbeli perekben a' megjelenési határidő nyolcz napnál tovább nem terjedhet. Ez annyit tesz, hogy nyolcz napnál rövidebb lehet, csak hosszabb nem; s így a' bírónak hatalmában áll az alperest mindjárt más napra idézni, mi már meg is történt, de nagy visszaélésekre vezet, mind a' védelmetől megfosztott alperesre, mind pedig (hol ez a' fölperessel más hitelezők kijátszására kezet fog, mi főkép fenyegető csőd esetében nem ritkaság) annak más jólelkű hitelezőire nézve. A' deák fordítás: qui octiduo amplior esse non debet, épen ellenkezőt mond, t. i. azt, hogy a' határidő nyolcz napnál hosszabb lehet, csak rövidebb nem; de a' magyar szöveg levén az elhatározó, gyakorlatba ez ment által.

Az önkény e' fajának könnyű elejét venni törvényjavítás által, mi a' felhozott példában úgy történhetnék, ha az, mit a' deák fordítás mond, törvény erejére emelhetnék, vagy még jobban 's mind a' kétfél biztosítására czélszerűbben úgy, ha a' törvény azt mondaná, hogy a' határidő 8 napnál rövidebb, és 15 napnál hosszabb nem lehet.

A' bírói önkény azon faj, mely a' fenálló törvényt sérti, ismét kétféle; a' mint t. i. vagy a' pör érdemét, vagy csak formáját érdekl. A' pör érdemét illeti akkor, midőn a' bírő azt marasztalja el, kit felmenteni kellett volna, vagy viszont; és ezen önkényt legújabb törvényünk (1836. 16; 1840. 12.) az által igyekeztek fékezni, hogy minden bírónak kötelességévé tették hozott ítéletét indokokkal támogatni.—Ezen törvények szelleme igen dicseretes annyiban, mennyiben a' bírói önkénynek elejét akarják venni, nem pedig azt csak akkor orvosolni, midőn már megtörtént: csak az kár, hogy azokhoz sanctio kötve nincs, p. o. az, hogy az okokkal nem támogatott ítéletet végrehajtani ne lehessen, vagy az elmarasztaló ítélet végrehajtásának ellenállani szabad legyen. Ollyatén, vagy ehhez hasonló sanctio nélkül a' törvény könnyen kijátszathatik, vagy pedig minden indokolás helyett a' bírő, mint erre példa van, csak azt fogja mondani, hogy az ellenfél állításai bírói tekinetben nem érdemelnek.

Egyébiránt a' bírói önkény ezen fajja ellen, törvénykezési rendszerünk más módokat is nyújt, ugymint:

- 1) Főbbvitelt, mely azonban, ha birtokon kívül történik, a' bajt csak igen tökéletlenül orvosolja.
- 2) A' királyi táblánál ítéletvitelt, mely bár minden ítélelőszéknél behozathatnék.
- 3) Viszsaüvést.
- 4) Perújítást, mely csak birtokon kívül levén helye, — keveset használ.

Mindezen perorvoslási módok (kivevén talán némileg az ítéletvitelt, mellynél szebb és czélszerűbb perorvoslást értekező egy nemzet törvénykezési rendében sem isméri) azon közös hibájok van, hogy a' bírói önkényt nem előzik meg, nem teszik lehetetlenné, hanem csak akkor 's pedig akkor is csak nagy költség — és idővesztéssel orvosolják, mikor az önkény már tetteleg gyakoroltatott. Ámde, ha igaz, hogy jobb orvos az, ki a' betegséget megelőzi 's annak kitörését megátalja, mint az, ki a' már kitört betegséget sok drága és keserű gyógyszerrel gyógyítja, méltán mondhatjuk, hogy a' törvényhozásnak tisztében áll itt is megelőző ovószerekről gondoskodni. Illy ovószert pedig a' bírói önkény azon fajára nézve, mellyről itt szólunk, a' bírő felelősségeben nem kereshetünk, mert ez, az ítélet érdemleges tartalmára ki nem terjeszthetjük. Ugyan is, a' törvénynek egyes esetekre alkalmazása, mellyben tulajdonképen a' bírő feladata áll, annak egyedi felfogásától függ, hogy pedig a' bírő valóban belső meggyőződése szerint ítélt, arról csak az ő lelkiismerete 's legfőleg letett esküje kezkeskedhetik, emberi bírő előtt (pedig az előtt kellene őt bevádolni) lehetlen levén bebizonyítani azt, hogy rossz szándékból 's nem csupán hibás, de ártatlan felfogásból hozta ez vagy amaz ítéletet. Tudjuk, hogy sokszor ugyanazon perben három fokozatu ítélelőszék háromféle ítéletet hoz, vagy az ítélet csak e g y szavazatnyi többséggel döntetik el; mikép lehetne hát az alsó bírót ítéletének tartalmára nézve feleletre vonni 's ki vállalna el illy felelősség mellett bírói hivatalt?

De létezik azért a' bírói önkénynek mind itt szóban levő, mind más akármely fajja ellen egy hatalmas ovószert, mely, ha nem mindenkor, de bizonyosan legtöbb esetben

megteendő hatását, és ez a' törvénykezés nyilvánossága. Mit a' mellett, 's mit az ellen mondhatni, azt itt ismételni nem kívánom, mert találhatik Mittermairnek arról irt tartalomdus munkájában 's annak a' Budapesti Híradó 1846d. évi 399 400 és 402dik számaiban, általam közölt kivonatában, A' mi mostani tárgyunkhoz tartozik 's mit talán a' nyilvánosság legnagyobb ellensége sem fog tagadhatni, az: hogy a' nyilvánosság egy hatalmas eszköz a' bírói önkény zabolázására.

Mondók főleg, hogy a' bírói önkénynek egy, (harmadik) fajja a' perforrájait illeti; értjük itt a' per folyamata alatt előforduló bírói működéseket, 's itt ismét két eset gondolható, a' mint t. i. a' bírő, vagy törvényes hatalmának korlátin túl lép, azaz őt nem illető hatalmat bitorol; vagy pedig azt, mit tennie kötelességében áll, tenni elmulasztja.

A' bírói hatalom bitorlása ellen törvényünk az ellenállást rendelte védszerűl. Értekező nem osztózik azok véleményében, kik az ellenállást föltétlenül el akarják törleszteni, sőt az 1729. 33 és 34d. törvénycikkben nagy törvényhozási bölcseséget talál. *) Ezen törvények alap-gondolata az: hogy a' bírő, kitörvényes hatalmán túl lép, már nem mint bírő, hanem mint magánszemély tekintendő, 's így az általa jogában megsértettet nem kell oda utasítani, hogy ellene, mint bírő ellen keressen orvoslást, (p. o. főbbvitel által) hanem meg kell neki engedni, hogy a' sérelmet tetteleges ellenállás által elhárithassa magától, mint azt bármely más magánszemély ellen szabadon teheti. És kérdem: nincs e' ezen alap-gondolatban valóság, igazság?

Tekintsük azon négy esetet, mellyben a' törvény eredetileg az ellenállást büntetetlenül megengedte, t. i.

- 1) Ha illetéktelen bírő ítélt.
- 2) Ha meg nem idézett alperest elmarasztalt, vagy el nem marasztalt ellen bírói foglalást intézett.
- 3) Ha az ítéletet a' kereseten, vagy a' végrehajtást az ítéleten túl terjesztette; és:
- 4) Ha a' birtokon belül főbbvitel perben a' főbbvitelt birtokon kívül engedte meg. Ezek mind olyanok, mellyekben a' bírő hatalmának határait túlhágtá 's így már nem is mint bírő tekintendő.

E' nézetből indulva, kár volna valóban az ellenállást törvénykezési rendünkben általánosan kiküszöbölni, 's valóban különös tünemény, hogy épen azon reformerek, kik az önkény ellen leginkább declamálnak, ezen önkény elleni védfalat minden áron le akarják rombolni.

Igaz mindazáltal, hogy az ellenállás így a' mint most van, sok visszaélésre adott alkalmat, és azért abban két változtatás szükséges, ugymint:

- 1) Az ellenálló mindjárt végrehajtáskor tartozzék az ellenállásnak okát adni, hogy a' bírő, ha vagy ő, vagy a' felperes, azokat alaposnak isméri el, a' hibát tüstint megigazithassa; ha pedig ezt nem teszi, vagy nem teheti:
- 2) Ne keletkezzék ebből új ellenállási per, még pedig (a' mi valóban fonákság) az anyaper bírójá előtt, ki e'szerint legtöbb esetben tulajdon tetteleg törvényes vagy törvénytelen voltáról kénytelen ítélni, — hanem a' végrehajtási oklevél az ellenálló nyilatkozatával és a' nyertes ellen nyilatkozatával mindjárt a' közvetlen főbbviteli ítélelőszékhez terjesztessék 's ez az ellenállás okainak alapos vagy alaptalan létéről ítéletet hozzon: első esetben a' per a' megigazítandók megigazítása, másodikban pedig a' végrehajtás folytatása végett visszaküldendő.

Háttra van még a' bírói önkény utolsó (negyedik) fajja, mely abból áll, ha a' bírő kötelességét teljesíteni elmulasztja, az alperest megidézni, a' tanukat hitelesíteni, bevégezti perben ítéletet hozni vonakodik, a' törvénykezési rend meg nem tartása által a' feleknek kárt okoz 'stb. Ezen esetekre most alig van más orvoslattunk a' siettető parancsokon kívül, (mandata acceleratoria), de ezeknek milly csekély sikere szokott lenni, kiki tudja. Már ide illik igazán és csak ide a' bírák felelőssége, mellyre nézve a' jég meg van valahára törve a' váltótörvényben. Ezt szükséges tehát behozni minden más ítélelőszéknél is olly módon, hogy a' kötelességét elmulasztó bírő ellen kárpótlási, sőt bírsági keresetet a' főbbviteli törvényszék előtt indítani lehessen. Ezen felelősség és a' nyilvánosság a' bírói önkényt törvénykezési tereminkből rövid idő múlva el fogja tüntetni.

Fabricsy Sámuel.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Kedden este adták nemzeti színházunkban Hugo Károlynak „Bankár és báró” című dramáját, mely az előre elszórt gúnyos észrevételeket fényesen megzafolta. Körünkön túl e'sik részletes bírálatot adni a' darabról, elég legyen megemlítenünk, hogy a' zajos és kitörő tapsvihart Hugo urnak darabja valóban megérdemelte. Mi legkevésbébbé valánk Hugo urnak vak tömjénezője, 's azt, hogy H. ur a' német irodalmat a' miénkért odahagyta, koránsem tartottuk elégnek arra, hogy valaki előtt bököljünk; de midőn az érdem ki is vivatik, nem

*) Általánosan az, mi III. Károly alatt az akkori három országgyűlés alatt történt, a' most élő nemzedék által korántsem méltányoltatik úgy, mint megérdemlené. F. S.

szoktunk irigy szemekkel sunnyogni a' köpönyeg alól, de megvalljuk, — mint most alkalmilag teheljük is — hogy Hugo Károly urban irodalmunk nagy tehetséget nyert. — A' páholyok üresen tátongának, — nem csuda, mert az új darabnak vesztett lett a' neve, 's hihetőleg kell egypár esztendő, míg a' közönséget újra fölcsiklandozza néhány jó darab. A' darab, daczára, hogy csak három személy játszik benne, folyton élénk 's figyelemben tartja a' nézőt. A' szerző egymásután négyszer hivatott ki. Ritka kitüntetés, de valóban megérdemlette.

Minthogy a' darab nem bukott meg, egy más bukással szolgálhatunk, melly fájdalom! halállal végződött. A' „Fehérhajó” körüli épületek egyikéről egy napszámos fu körülbelül tizenégy éves, dézsástul leest és szörnyet halt.

Kereskedőink Bánságban tömredék gabonát öszszesvásároltak, mit már is megérezünk, mert a' búzának két forinttal főleg szökkenett ára. Szomorú kilátás ez kivált a' fővárosra, miután az utcai kóborlók és kórházi betegek száma észrevehetőleg szaporodik, gyökeres intézkedések pedig mind- eddig nem történtek az inség megállítására, mert hiába! mi magyarok vagyunk, annak is idő kell míg azon gyertyát meg- öntetjük, melly annak idejében körünkre szokott égni. Kár is volna előre gondoskodni, majd a' télen, midőn százanként hullanak a' nyomorultak, egy jó kis tánczvizalmat penderítünk a' szegények javára, néhány palack pezsgőt irtünk eg és z s e g ö k r e, 's ha jó kedvünk lesz: e j, h u j, i g y u n k r á j a, u g y i s e l n y e l a' s i r s z á j a! — Így aztán mi is jól mulatunk, meg a' szegényeknek is marad valami, földvára: k o p o r s ó - d e s z k á r a!

Nagyok beszélnek, sőt tán századok óta már, hogy a' sors is minden egy halomra taligáz. Legközelebb Rotschild 20.000 pengő forintot nyert sorsjátékban. Az igaz, hogy a' vaktörténet ennél nagyobb halmazt nem is találhatott volna, de kár nekik is elmaradni a' divattól, 's kezdene újabb határt, például a' mi udvarunkon. — Azonban Rotschild Anzelm a' nyertes az egész nyeregemnyt egy szegény-intézetnek aján- dokoza.

Nemzeti színházunkban a' bérllet meglehető jól ütött ki? A' bérlésnél eszünkbe jut megemlíteni, hogy kár a- színházban gyümölcs- és csemegeárusokat nagy bérral ter- helni, mert ezt ugys a' színházi közönség fizeti meg, az illetők pedig áruikat nagyrészt a' miatt méreg drágán adják: pél- dául négy szem szilvát ettünk két garasért, mid- dőn a' városban 25—30at lehetett kapni e g y g a r a s é r t. Ha ez nem zsarolás, akkor nem tudom, mit nevezünk a- n n a k. Azt csak nem kívánhatjuk, hogy a' közönség máhás tarisznyát hordjon magával, mint a' baranyai ember, hogy a' hosszabb darabokat békén kivárhassa; már pedig így é- pen azon része van közönségünknek zsarlás alá vetve, melly részről a' garasnak is gyakran nagy szemé van. Le- gyünk tehát méltányosak a' közönség iránt, 's ne kívánjunk egy rókáról két bört huzni.

A' sopronyi múkiállítási czikk sorshuzása is megtört- ént, azonban a' nyert czikk olly silány díbdábságok, hogy azok kijátszásával országos zajt ütni szükségtelen volt. A' múkiállítási czikkeket saját szemekkel láttuk, és pedig da- rabról darabra, mint a' múbíráló választványnak egyik tagja, 's a' kijátszott tárgyak közt csak egy figyelemre méltó darab- bot sem láttunk. Inkább kevesebet, de jót, — la!

Közélgő országgyűlésünk Pest lakosait nagyon megritki- tandja, 's a' szállások mégis olly méregdrágák, hogy a' leg- nyomorultabb fészkeért hónapokint 6—7 pengő forintot kérnek; ez még hagyján volna, ha maga volna némely szo- hában az ember, de a' mi kis vért meghagy bennünk a' nagy város kiállt szüksége, azon kis maradványt is kiszivatja be- lőlünk háziuraink tisztsági rendszere.

A' váci vasutnál szándékolt gonoszság miatt vádolt ember régen fogva van; a' megye az országgyűlésen hason- ló vétségeknél halálos büntetést kér alkalmazandónak. Ha ez lépés akar lenni hasonló tények megállítására, ugy szük- ségesebbnek tartjuk azt, hogy a' vasut körül eső helységek lelkészei világoztassák fel a' népet arról: milly borzasztó bünt követ el az, ki annyit embernek akarja életét elvenni sokszor a' legnagyobb könnyelműségből. Uraim! mielőtt büntetni a- karjuk a' vétket, előbb ismértessük meg a' népet a' bün iszo- nyúságával. —

Hartleben Konrad Adolf vállalkozó szellemű könyvárú- sunk bizományában megjelent, 's általa minden hiteles könyvkereskedésben kapható: „A' magyar nemzet napjai a' mohácsi vész után.” IV. füzet 1526.—1527 december 5től jan. 2g. Irtá Jászay Pál, udvari titkok, 's m. akademiái r. tag. E' korszerű munkának 3 első füzetet közközösen forogván minden előleges ajánlgatást fölöslegitnek. ☉

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

PESTMEGYÉ. (Követutatisás vége) Az utasítási ja- vaslatot készítette választvány munkálatán végig tekintve, abban olly dolgok fordulnak elő, mik a' nemzet jólléte, és haladása tekintetéből részint életkérdések, részint elmarad- hatlan teendők; 's épen azért, nehogy legszükségeseb korér- lellezze nemzeti 's népígyények mindig három esztendőig legye- nek kénytelenek várakozni, míg a' törvényhozás öszszeül 's rólok határoz, és így folytonos hátramaráadásban legyenek ollyszéri újítások 's javítások is, miknek életbeléptetésüket mindennapi szükség követeli, a' választvány utasítandóknak véli követ urakat odamunkálni, hogy országgyűlések az ősi- edők szokása szerint, tehát a' törvény nyomán évenként tar- tassanak 's pedig az ország szívében Pesten, melly legin- kább képes helyzete, terjedelme, fénye és gazdagságánál fogva megfelelni mind azon igényeknek, mik egyesek részé- ről olly alkalmakkor akár szükség, akár hasznosság, akár kényelem tekintetéből fölmerülhetnek, és mert Pest főváro- sa e' hazának 's annak középpontját teszi, hova tehát a' távo- labb és határmegyék sokkal kevesebb költséggel jelen-

hetnek meg. A három évenkénti országgyűlészés leginkább azon időkből maradt fenn, midőn ellenség dűlván a haza szívében, ennek kiirtásával foglalkozott kormány és nemzet; később midőn a béke olajágával megjelent Európában 's így köztünk is a civilisatio szelleme, a hároméves nemzeti vagy országos öszszejövetel évenkéntiekre szabattak, mert a haladás igényei annyimindent mutatának fel a teendők 's az országok jóllétére mutató javaslatok végtelenében, hogy azokat egyik három esztendőről a másikra halasztani nem lehetett: a rendek tehát és kormányaik a kor elleni küzdelmeket idéltlen törekvéseknek tartván a haladás első és nélkülözhetlen egyik eszközét, az évenkénti törvényhozást, befogadták. A magyar alkotmányos életben azonban a gyakori országos tanácskozások korát épen a harcok idejében látjuk, 's midőn ezek megszüntek, 's alkalom nyílt a haza népének 's intézvényinek polgárilag kifejtésére, ennek használására csak minden harmadik esztendő jelöltetett ki, mikor aztán a halom teendők közül, melyeknek pedig mindegyike minél előbbi elintézését kíván, csak szemelve válogatva tételnek javaslatok. A közgyűlés ezen javaslat szükségét elismervén azt utasításai közé följegyeztetni határozta.

Ezután a dolgozat azon pontokat tárgyalja, melyek már a mult országgyűlésre — mint utasítások megállapítottak, de ugyanakkor közbejött okok miatt tárgyaik törvényes erőre nem emelthettek. Ilyenek: hogy követurak az előleges sérelmeket a huszonötödiki hongyülés példája szerint orvosoltatni sűrgessék a már fölterjesztett országos fölírásokban kifejtett elvek nyomán. A nemzetiség tekintetében ennek minél inkább emelése 's virágzásba hozatala mellett követ urak kövessenek el mindent, mi e téren tőlök telik 's reá alkalom nyílik, de mégis úgy, hogy egyéb nyelvű népségei az országnak az által fel ne izgattassanak. A vallási szabadság tekintetéből elintézetlenül maradt némely kérdések az országgyűlésen intéztessenek el, azonban ezek a diaetális tractatusok folyamát ne akadályoztassák. A papi tizedre nézve Pestmegye rendei több országgyűlésre adott utasításaikban abban állapodtak meg, hogy mivel a papi tized ügyis majd mindenütt bizonyos pénzmennyiséggel váltatik meg, arra nézve ezen eljárás az egész országban kivétel nélkül mindenütt állapíttassék meg, 's bizonyos ár szerint azt a jobbágy mindenütt válthassa meg, előjog adatván neki egyszersmind annak kibérlésére. Ehez a mostani utasítások mellett a választvány azt véleményzi adadni, hogy a törvényhozás javaslatot készítené arról, miszerint a jobbágyság ezen tizedet a fizetendő pactatumot száztól hattal számítandó tőkájével örökre válthassa meg.

Tekintve pedig azon nyomasztó teher, mely a katonatartás 's innét eredő deperditákból a népre hárul, követ urak a főnebb már elfogadott elvnyomán is, hogy t. i. minden adózás kiser pénzül teendő — igyekezzenek azt is kieszközölni, miszerint az adózó nép magát a katonatartási nehéz teher alól is örökre válthassa meg; a kereskedésre vonatkozólag pedig az 1840: 18. t. cz. első fejezetének 2ik §ban a kir. városokra tett megszorítás azon záradék kihagyásával szüntessék meg, 's ez által a kereskedésnyitás a kereskedés és ipar javára a lakókra különbség nélkül terjesztessék ki, mihelyt arra elég erejük van. A mostani rendszerű czéhek helyébe pedig, melyek a kézművészet kifejlését 's tökéletesbűlését nem hogy segítinék, de önző szabályaiknál fogva azt még csecsemő korában előlik — a czéhek eltörlesztetvén oly intézvényvel pótoltassanak, melyek az iparemelést eszközölkék. E javaslat csupán a vállalkozó czéhekre fogadtatott el, a szoroson iparosoknak pedig radicalis javítása találtatott szükségesnek. — Az országgyűlési költségek leendő fedezésére nézve határozatképen kimondatott, mikép azok, ha a közös adózás elve kötelező törvénynyé fog emeltetni, a házi pénztárból, különben pedig a nemesség érszényéből fognak fizettetni, miként ezt Pestmegye már két országgyűlésen sűrgette. —

Ugy anyagi mint morális szükségét látván a választvány Magyarországnak a testvér Erdélyi egyesülésében, hogy az erő és tehetség azon fokára emelkedhessék már valahára, hova nagysága és sajátágánál fogva hivatva van: a követeket utasítandóknak véli annak kieszközölésére, miszerint az egyesülhetés akadályának mindkét részről elhárítására országos küldöttség nevezessék ki, mely aztán az erdélyi törvényhozástól színtezzen célra megbizandó küldöttséggel érintkezésbe tevén magát egyetértve 's közösen eszközölkék ama nagy czéll, melynek létesülését tizenhat millió ajkak allelujája fogja üdvözölni. Megemlékezett még a választvány az országgyűlések által kiküldetni szokott egy vagy más tárgy elintézésére megbizott országos választványokról is, melyek költséges eljárását jobban eredvény nélkülűnek tanusítván az élet, ennek okát a javaslat az ilyen választványok szerkezetében keresi és találja, miszerint a kiküldetésre megbizott tagok közt nincs meg a kellő arány, mellynél fogva véleménydiadal fejlődhetnék ki: ennél fogva a követek illetén választványokra

nézve eszközölkék ki, hogy azok kinevezésében mindig tekintet legyen az arányra, arra t. i. hogy az alsó táblán a sokaság nyilatkozik, míg a felsőnél holt birtokok; 's hogy valamint az alsó tábla maga nevezi ki küldötteit, úgy a főrendi tábla is maga részéről oda törekedjék, hogy a nevében kiküldendő tagok nem elnöki kinevezés, hanem titkos szavazat általi választás útján bizassanak meg; 's hogy tovább ezen választványok illetén megbizatusukban csakugyan el is járjanak, 's ne halasztassék az ügy egyik országgyűlési választványról a másikra bevégezetlenül, mint a határelintézési küldöttség; a javaslat úgy véli, hogy azok öszszejövetelének határnapja is szinte országgyűlés által lenne megszabandó.

Ugyancsak a javaslat nyomán sűrgetni fogják a követek, hogy az előleges sérelmek és kívánatok tárgyában tett országos fölterjesztésre a felsége kegyes választát még az országgyűlés elején méltóztassék kiadni, mikor is a nemzetnek sok törvény által támogatott és sűrgett azon régi ohajtása is terjesztessék elé, miszerint a felsége állandó lakását e hazába áttenni 's az országgyűléseket az ország fővárosában tartatni méltóztatnék. — Az országgyűlések alatti perfolyamokra nézve pedig a választvány nem elégelvén az 1836: 45 teziknek az 1840: 22 tcz. által helyben hagyott rendeletét, azt jövőre nézve oda kívánja módosíttatni, miszerint országgyűlés alatt ne csak a főlebbvitt ügyek, hanem az itélet alá bocsátott táblai perek is a kir. főtörvényszékeken vizsgálat alá terjesztethessenek. Tárgyrokonságnál fogva követ urak arra is megbizattak, ha hogy a horvátországi törvényszékekre is tételnek hasonló javítási indítványok, azokat részükrol pártolják. A közgyűlés ezen pontokat is követutatisásai közé határozta jegyeztetni. — A mult országgyűlésen indítványzott 's elfogadtatott országház érdemében, mely Pesten lenne építendő — a választvány azon hitben van, hogy a diaetale conclusum értelmében a műértők tervkészítésre szólíttatván fel, ilyen tervek már be is nyújtattak; midőn e kérdés tanácskozási szőnyegre kerülend, a költségek megajánlása érdemében követ urak pótlékutatisásért folyamodandnak küldöikhez.

Ezután szóba hozott a javaslat során fővárosunk végén üresen álló Ludoviceumunk; erre vonatkozólag kifejté a választvány, hogy mivel ezen intézet megnyitattása 's azon célrai használásba vétele, melyre emeltetett, leginkább azért mult el, mivel az országos rendek a még szükséges költségek megajánlását a tanítási rendszer megvizsgálása 's újabb átdolgozása föltételéhez kötötték 1808ban; melyre azonban a felsége kedvező válaszal a nemzetet nem örvendteté meg; mostan tehát, minthogy azóta az idők sokat változtak, nemzeti-égünk is erősbűlt a kifejtett nyelv erős alapjain annyit, hogy azon katonai nevelőintézetet vezetni lehet is, czélszerű is; a választvány a felségének újabb megkérését tartaná követ urak által sűrgtetendőnek, hogy a Ludoviceum érdekében anyai országgyűlés által tett kérelmek igazságát magas figyelmére méltatva, azt végre a nemzetnek megengedni méltóztatnék. Ezen újabb kérelem resultuma vagy az lenne, hogy a felsége kegyesen enged majd a közkívánatnak, 's ez esetben az intézet az alapítók kívánata szerinti használásba fog léptetni; vagy pedig az eddig felhozott ellenokok miatt az országos kérelem továbbra is meg fog tagadatni, 's ez esetben a választvány felszólítandónak véli az alapítókat 's illetőleg azok örököseit: vajjon nem lennének é hajlandók ezen intézetnek más — például műegyetemmé (polytechnicum) változtatását megengedni? mert lélekben járó dolog sőt nemzeti veszteség oly nagy épületet, 's annyi pénzt oly sokáig 's még továbbra is használatlanul hevertetni az anélkül is szegény ország rovására; 's ha e felszólításnak kívánt eredvénye lenne, akkor az országgyűlés teendője lenne az átalakítást eszközölni. Az első esetre pedig, ha t. i. a felsége kedvező válaszal örvendzetné meg a nemzetet, 's így a Ludoviceum magyar katonai növeldévé válnék, követ urak igyekezzenek az előbb érintett műegyetem létrehozatalát más alapokból eszközölni országos iparunk felvirágoztatása végett. — A pesti vakok intézetének pedig — mely eddig pestmegyei pártfogás alatt áll — országossá tételét a választvány követ urak által szinte sűrgtetni ajánlja. Elfogadtatott.

UGOCSAMEGYE (Nagyszőlös, september 19kén). Folyó hó 13kán kezdett évnegyedes közgyűlésünket megelőzőleg augusztus 30kán egy rendkívüli közgyűlést tartánk, melyben felolvastatván b. Vay Miklós ő nmltságának István főhg ő fensége körutazását tudató levele: „a rk örömteljes készséggel rendelének keblűkből küldötteket a hazáját megismerni kívánó kir. helytartó elibe, kik tolmácsai legyenek azon szívből fakadó szeretet- tisztelet- és bizalomnak, mellyel Ugocea minden polgára a halhatlan emlékü József nádor fia iránt telve van; legyenek tolmácsai azon reményeknek, melyeket a haza 's különösen e megye magas hivataloskodása alatt ő fenségének, mint e hon dicső szülöttének hazaszeretetében s erélyében, ugyan erős meggyőződésben helyez, hogy a magyar nemzeti nagyság épületét, mellynek megalapítása körül az ősz ná-

dor oly ifju eréllyel dolgozott, fia 's utódja fényesen föl emelni 's az épület javainak minden polgárok közti megosztását, alkotmányos szabadságunk kifejlését, szilárdítását, erőteljes szellemének minden tehetségével elősegélteni, egy a nagyság felé törekvő nemzetet az egyetértés és munkásság sikerhozó ösvényén vezérteni törekvései legelső 's legdicsőbb czélpontjának tekintendi; — hogy így, ha majdan egy másik félszázad lefolytával elközelgend a nagyszerű pálya vége, hátaltelt kebellet mondjon áldást egy föl emelkedett nemzet a férfinak, ki egy fénylő élet minden törekvésit a legdicsőbb föladatnak „nagygyá tenni egy nemzetet“ áldozva fel, bemutatá a világnak, hogy a benne helyezett reményeket valósággá változtatá 's pályája emlékeül hazája általános felvirágzását hagyá hátra.“

Ugyanekkor olvastattak fel M. Dorothea és István ő fenségeiknek e megye bánatkifejező 's illetőleg üdvözölő fölírataikra adott k. válaszaik. Mit érzünk, főleg István ő fensége magasztos sorai hallásakor, engedje ön elhallgatnom; illy érzelmeknek a toll mindig csak gyáva tolmácsa lehet.

Évnegyedes közgyűlésünk f. hó 13kán vevé kezdetét, 's közigazgatásunk 4 hónap óta gyűlő gondjait három nap alatt szerencsésen lejárattuk. Böngészszünk e tarlóról néhány érdekes kalászt:

1) Gyűlés-nyitányi czerimoniák után, főispáni helytartónk ő mlga, mint az István ő fensége üdvözlésére Berkeszre, Mármaros lelkes főispánja Vay Abraham gr. ő mlga házához ment küldöttség vezére jelenté: hogy a küldöttség üdvözlését a főhg férfiasan nemes arcvonalmiről sugárzó szivességgel fogadván, kijelenté: mikint „jól esik szívének, hogy e megye rdei boldogult atya iránt annyi kegyetes ragaszkodást, elhunytán pedig fájdalommal érzettenek, mert neki most is folynak utána könnyei, 's emléket úgy véli leginkább megtisztelni, ha dicső nyomdokiba lépve, életét hazája boldogítására szentelheti; de fontos pályájára elegendő tapasztalás hiányával lép föl, ennél fogva a hazafiak segélyét ohajtandja; 's reményli, hogy minden jó hazafi állandó egyetértést szilárd tiszta akarattal egyesítve fog a haza közjára előmozdításán összemunkálni.“ E nyilatkozatban a rendek egy isméti kezességét tisztelvén azon magasztos hirnek, hogy a szent népremény, mi az ősz nádorral sirba szállni látszott, fiával újra feltámadásra kelt: áldást kívántak magas pályájára 's ohajtták, hogy annak emlékével a magyar nemzeti nagyság megalapítása legyen öszszekötve.

2) A h. tanács azon intézvényére, mellyben egyrésztől ő felségének a gabnafajoknak az örökös tartományokból kivitelét megtiltó kegyelmes rendeletét tudatja, más részről az idei általános terményzetet pontosan összeírtni 's egyszersmind az adózó nép érdekében az inség-megelőzésre czélszerű intézkedések tételét rendeli: midőn a rk ő felségének a gabna-kivitel megtiltásában atyáskodó gondoskodását hálás elismeréssel fogadják, szomorú tanulást merítvén a rdek a tavalyi évből, mellyben, ha a Bácság életkészelei az országból ki nem vitetnek, a haza az inség nehéz napjaival alig találkozott vala, — részükrol a nyereszkedés meggátlására hatályos — 's adja Isten practicable intézkedéseket tevének 's a termények összeírattását megrendelék. Vajha szbiráink felfogva a nm. h. tanácsnak a termények összeírattásában végtelen fontos czélját, ez összeírásokat ne a régi löcsei formára tennék!

3) Szinte a nm. h. tanács e megye alispánja által a fenálló szabályos rendeletek ellenére latin fordítás nélkül az örökös tartományokba kiadott utlevelekre nézve, e megyét érdeklent rendeletek megtételére utasítván: miután az örökös tartományokba kiadott utlevelek tartalma latin fordításának odamelléklése iránti felsőbb rendeletek a viszonosság azon elvére alapíttatvák, melly szerint az örökös tartományi hatóságok is német szerkezetű utlevelek tartalmát szinte latin fordításban is kitenni köteleztettek, 's így a nemzeti nyelv méltósága megszorítva nem lenne, mi az említett szabályrendeletek megtartását alispánainknak ezentulra is meghagytuk; egyszersmind azonban sz. biráinknak kötelességökké tettük, hogy ha valamely örökös tartományi hatóság által latin fordítás nélkül kiadott utleveleket vennének észre, a mellett utazó egyedet azonnal visszautasítván, iránta jelentést tegyenek. Egyedbiránt az utlevelek ezen formáságit a személyforgalomra nézve zsbasztó hatásuaknak tartván, országgyűlési tárgyakkal foglalkozó választványunkat az iránt: mikint lehetne e viszonyokon legczélszerűbben könnyíteni? véleményes jelentésre megbiztuk.

4) Reviczky Ádám gr. ő exclja állodalmi főkörmánytanácsosi méltóságra emeltetvén: az egész haza előtt köztiszteletben álló jeles férfiú, hajdani közkedvességű kancellár érdemelt fényes kitüntetését tudató h. tanács körlevelet örvendetes tudomásul vettük.

5) A nmlgu h. tanács azon intézvénye, mellyben a könyvek, röpiratok és zeneművekre nézve még 1841ben engedett postadíjmérséklet egyéb nyomtatványküldeményekre is kiterjesztetik, eszme-láncolatánál fogva alkalmlul szol-

gáltazon intézkedésnek megemlézésére, mely szerint ezelőtt néhány hónappal M. orgban megjelenő minden hir- és divatlap postadaja tetemesen emeltetett. Elmondattam, mikint nálunk, hol az időszaki sajtó felé a közfigyelem csak most kezd fordulni, hol annak közéletre jótékony hatása még alig jelentkezik, hol tehát oda kellene munkálni, hogy az időszaki sajtó küzdje ki azon nyomtatékot, azon tekintélyt, melyre az minden civilisált népnél hivatva, jogosítva van, s mely csak ugy érhető el, ha az időszaki sajtó kezdetben olly nehézkes mozdulati könnyítésére s utja természetesen nehézségei lesimítására a szükséges tényezők nem hiányzanak, — illy viszonyok közt ezen intézkedésben a journalistika lépésére, az eredményekre és gondolatokra csak új adó tétetett. Elmondattam: mikint valaméddig a szellem birodalmában a szabadságot meg nem állapítottuk, valaméddig esecsemő közszellemünk férfivá izmosodhatásának a szükséges lételemet nem biztosítottuk, valaméddig a szellemnek a gondolatnak ügyét észszerűen nem rendeztük: mindaddig haladhatásunk első rendű igényeinek nem feleltünk meg. Az indítvány tehát egy felírásban megkérendőnek vélte a nm. h. tanácsot, hogy a szellemi közlekedésünkre nyomásztól ható intézkedést, mely különben is távulról sem használ annyit anyagilag mint mennyit árt szellemileg a közértelemiségnek, megváltoztatni s a hírlapok előbbi postabére helyreállítását legfelsőbb helyen kieszközölni méltóztatassék. Az indítvány a huszti k. ügyvéden kívül — kinek naiv nyilatkozata szerint: a kinek drága az újság, ne hordassa — a rk által egyhangulag elfogadtattott.

6) Erdélyi testvéreink sorra felszólalnak a részek visszacsatolatlása ellen; mert erdélyi szempontból ez olly kétélű fegyvernek látszik, mely Magyarországot igényeinek kivívásával biztatva, Erdélyt tetemes csorbával fenyegeti s ez által az unio ügyét is az azt legmelegebben pártoló magyar elem gyengítésével s így annak az országgyűlésen az unio malasztit belátni még mindig vonakodó idegen elemek ellenében minoritásra kárhovatásával, igen visszalöki, sőt tán lehetetleníti is. E' meggyőződésben most ujjolag Hunyad megye és Marosszék az 1836: XXI. Czikk végrehajtása szorgalmazásától elállásra szólit fel s különösen Marosszék keserűen-éles szavakban: „Nyilvánítjuk — így fejezi be levelét, — hogy soha nem nyujtunk kezét azon testvérnek, ki midőn egyik kezét atyafiságos színnel nyujtja felénk, a' másikat hazánk egyik, velünk századok óta összeforrott s hozzánk igazán rokon nemzetének, a' magyar elemnek erőszakkal (?) megcsontítására emelné fel. „Mi e' levelekre azt válaszoljuk: hogy mind a' quid juris, mind a' quid consilii a' részek tetteles visszacsatolatlása mellett szólnak. E' törvényt ugy üdvözölte Magyarország, mint az általános unio előhírnökét s ezért valamint magas hazafiai öröme kelle gyuladnia minden magyarnak azon csak egy boldogabb korra átmeneti állapotot előidéző törvény hozatalakor: ugy nem lehet a' legégsőbb fájdalomat nem éreznie akkor, midőn tapasztalja, hogy a' végrehajtás hatálya azon törvény szavainak mindéddig testet nem adott. Mi tehát ezután is teszünk, mit ez ügyben tenni jogosítva és kötelezve érezzük magunkat, újra s ha már kilenczvenkilenczszert tettük, teendőnk századikszor is, és szót emelünk a' trón kegyes színe előtt a' 11 éves törvény végrehajtásáért. Ezzel csak az unio ügyének vélünk használni. Ezért mi csak alkotmányosan teszünk, midőn kimondjuk: hogy egy, bár magasztos reményért, egy már meglévő törvényt áldozatul vinni annál kevésbbé vagyunk hajlók, mert az egyesülés nem egyedül a' két testvérhöz rokonszenve s eslekvésétől van föltételezve, s főleg mert meggyőződésünk szerint a' részek visszacsatolatlása csak az általános egyesülés utáni vágyat és törekvést mozdítandja elő s érlelendimeg, s e' szerint a' visszacsatolatlásban épen az unio stádiumát látjuk. (Folyt. köv.)

HONT. October 24. 1847. Augustus 30án első alispáni elnöklet alatt megkezdett évnegyedes közgyűlésünk meneteléről következő soraimba szoritott tudósításomat azon hangulat fogja kereszttülngegni, mely közgyűlésünket végső pillanatáig bélyegezte: közönyös vala ez, és közönyös dolgokul csak közönyös tudósítást tehetni. Jelesbeinket a' szólnoki vaspálya ünnepélyes megnyitásától való részvét vonta el a' tanácskozási teremtlől, s azok, kik idehaza maradtak, elesüggedve ugyan nem, de mind a' mellett elég közönyösen működtek a' közdolgozók fíradalmiban. Elnök első alispán ur az összegyűlekezett megye rendeit férfias nyíltsággal üdvözölvén, felolvastatá a' megye állapotáról előterjesztett évnegyedes jelentését, melyből sajnosan értesültünk: miként K. A. ur egyik járásunk főszbirája, kit nemcsak jelleme, de tiszta és részrehajlatlan birói tulajdonságinál fogva is egyirántiszteletben tartottunk, legközelebb elhunytá által, körünkből kiszakított. Jegyzőkönyvünk, hová a' korán elhunyt szorgalmas és fíradhatlan tisztviselő fölötti sajnunkat letelttük, az utókornak át fogja vinni azon elismérést, mellyen kívül a' megye közönsége a' hivatalos pályán szerzett érdemeket jobban szebben nem jutalmazhatja. Az

alispáni jelentés szerint még következő dolgoknak jöttünk tudomására:

A' megyei belállapotot tekintőleg, a' lefolyt időszakban országosan uralkodott inség bilenseit, a' mindenhatóság jótékony kegyelméből, azon öntudattal ráztuk le, hogy habár a' nyomor elhárítására tett intézkedéseink, mint emberi mű, nem voltak is fölülmulhatlanok, s ha valának is mellékes nem kedvező állapotok, melyeket a' gondolkodás mint azok következekeit tünteti előnkbe: a' főczél minden esetre meg volt közelítve; utól értük azt, miszerint polgártársaink élelem-hiány miatt nem estenek el áldozatul a' járványos kór rémképének. Ez okozta, hogy személy- és vagyonbátorság tekintetében megyénk nyugalmas állapota igen keveset szenvedett, mert a' rabok száma ez idő alatt a' diametris számot tul nem igen haladta, holott más megyékben ez alatt a' rabok száma, majd háromszoroztatott; jelenleg börtöneinkben 60 rabot élelmetztünk, kik részint már megítéltetvük, részint pedig várják vétke tetteik fölött az igazság szigorú ítéletét. Ezek között találhatik: gyilkos 9, gyermekgyilkos 4, tolvaj 43, mérgező 2, családsággal károsító 2. —

Eg és z s e g i szempontbul megyénk állapota nem a' legkielégítőbb, majus vége felé leginkább a' eszós s kivált hurutos lázak és súlyosabb mell- és lehellési életbajok sűrűen mutatkoztak, következett hónapokban pedig epés gyomorlázal bajlakodó betegek száma szaporodott, kik ha mindjárt kezdetben kellő orvoslással nem láttattak el, a' kiütött láz többnyire életveszélyeztető hagymázba ment által; többeknél az élelem szüke — vagy rosz minősége látszatott az állhatatlan és hideg nedves időjárás mellett a' nyavalyára szolgáltatni alkalmat, többnyire halálozás gyéren következett s leginkább csak elhanyagolt, vagy senyves egyedeknél vétetett észre. —

Köz i g a z g a t á s i tekintetből, hátramaradásban nem vagyunk, az igazságszolgáltatás minden ága rendes kerékágásban működik. Legközelebb tartott közgyűlés óta az elnöki hivatalhoz érkezett összesen 314 nyujtvány; ezek közül végső elintéztést nyert: 188, a' többi részint nem kívánt intézkedést, részint pedig e' közgyűlések alatt vétetett tanácskozással alá. — Megyei bíróságink előtt összesen 188 per van rendes folyamatban, ezek közül különféle című és tárgyú 133, ügyészi vádper 9, megyei tartozásokat követelő 19, ügyészi pártfogás mellett lefolyó 27.

Az a d ó, megyénkben nem a' legkedvezőbb állapot. — Hóni pénztárunk szükségére folyó esztendőben 44,122 ft 51 krt veteltünk ki, ezen sommából részint készpénzül bejött, részint megyei munkák, építkezések és fuvarozások fejében beszámítottat összesen 25,782 ft 47 kr; maradt tehát még az idén behajtható 18,330 ft 4 kr. a' hadipénztárba pedig folyó esztendőre — még csak 3572 ft 58 kr. fizetettvén be, igen tetemes a' somma, mely szegény adózóinkat az esztendő berekesztéséig nyomni fogja, azonban az isteni gondviselés olly bő áldásban részesítette földnépünket, miszerint munka — ipar s különösen a' gabonának folyton emelkedő ára kedvező kílátást nyujtanak a' hátralevő öszlet lerovására.

Az itt elősoroltakon kívül, még többet is hallottunk ez alispáni érdekes előterjesztésben, miket most, ne hogy a' tisztelt olvasó közönség béketűrésével visszaéljek, mellőzni fogok, s most általtérlek a' gyűlés folyamára.

Mindjárt kezdetben indítvány tétetett, hogy a' megürült főbirói állomásra jogunkhoz képest főisp. helyettes urnak előterjesztést tegyünk, azonban a' többség meggyőződve, miként, habár most felterjesztjük is a' folyamodni akarókat, miután főisp. helyettes ur ez uttal jelen nincs, a' megürésült főbirói állomás jövő közgyűlésig betöltve nem leend, mert ha tán azt ő mélt. időközben kinevezné is, mind a' mellett a' kinevezendő egyed csak jövő közgyűlésen foghatna hivatalos köréhez, mit is a' megye rendei átlátván, előterjesztési jogok gyakorlását jövő kisgyűlésre halasztották. Továbbá indítványoztatott, hogy miután az országgyűlés küszöbén állunk, szükséges lenne mind az utasítások készítésével foglalkozó bizottságot munkálkodása megkezdésére kötelezni, mind a' követválasztási alkalmok használandó nemesi öszzeírásokról is gondoskodni, az elsőre nézve bizottságunknak meghagytuk, hogy működését sept. 15én kezdje meg, az utóbbira pedig lehetetlen azon megjegyzést nem tennem, hogy habár az utóbbi tisztválasztáskor használt meghitelesített nemesi öszzeírásokat az ellenzék vitézei legnagyobb sérelemnek tekintették is s annak törvénytelen ségét privát levelek által az ország minden törvényhatóságai előtt kikürtölték, most még is legjobban küzdöttek a' mellett, miszerint azok előbbeni állapotukban hagyassanak meg. És ime! ezek azon urak, kik a' következetesség evangéliumát hirdetik! Végzés: az utóbbi tisztválasztáskor használt hiteles nemesi öszzeírások a' követek megválasztása mellett is azon alakban fognak használtatni. —

Szóba jött ezután a' mult közgyűléskor ez időre használt vasuti biztos - megválasztás, mely tárgy egyszer-

smind alkalmul szolgált a' megye rendeinök meggyőződnie arról, hogy mult közgyűléskor a' vasuti biztosra némelyek által, — kiknek ezen biztos állomás, — elnöki intézkedés által történt helyettesítés miatt, szálla volt szemökben, erőszakolt visszaélések, nem a' vasuti biztos által, de a' munkák mellett, a' dolgozó nép élelmzésére a' vasuti társulat által felállított konyhákban s italmérő tanyákon követelték el, — minek következtében az eddig ideiglen helyettesített vasuti biztos P. L. a' megye nyilvános többsége akaratával vasuti biztosnak (alig 4 szavazat ellen) megválasztatván, ez hivatali köréhez alkalmazott eskü letétele mellett, hivatalába vezettetett.

A' nm. helytartó tanácsnak több rendbeli intézvényei közül különösen kettő vonta magára a' megye rendei figyelmét, egyikben az iránt értesítettünk, hogy az Ipoly víznek szabályozás alatt levő munkái folytatására kért királyi biztos kinevezetése legfőbb helyen megtagadtatott s a' czélba vett munka az 1840ki 10 törvényezikk értelmében magány-társulatok által eszközöltessék. A' nyíly váratlan volt ez intézvény, ép olly ellentétben találtuk azt e' tárgyban már előbb közbejött rendelvényekkel, minél fogvást a' kir. biztos kinevezetését továbbra is szorgalmazni fogjuk; másik intézvényben pedig oda utasítottunk, hogy a' zsidókat bányászati intézeteknél fogva a' bányavárosoktól 7 mérföldnyi távolságra töltsük ki; errenzve felírásat intézünk a' nm. helytartó tanácshoz, hogy miután a' zsidók a' bányavárosokba való meneteltől különben is el vannak tiltva, azon helyekről pedig, hol őket az 1810ki 29. törvényezikk megyénkben találta, világos törvény ellenére kiutasítani s illy rögtönzött családok kivándorlását s nomadicus állapotot a' kor szelidebb szellem s természeti jogok felfogatása nélkül előidézni — nem lehetne, ez okoknál fogva az intézvény rendeletét, mint egy részről törvénybe ütközött el sem fogadhatjuk; ellenben örömmel fogadtuk nm. Vay Miklós b. azon levelét, mellyben kir. helytartó ő fenségének körutazásáról értesít, minek következtében a' magas vendégnek díszes és a' megye méltóságához illő fogadtatása iránt tendő intézkedésekre első alispánunkat biztuk meg. Tisztelkedő küldöttségünk nagy száma, mellyet főispáni helyettesünk fog vezérelni, — már előbb kilévné nevezve.

Megyénk felső hegyes vidékén több személyből álló rabló csapat kalandozása jelentetvén be, vagyon- és személybátorság helyreállítása tekintetéből, ezeknek az illető járás által hajtó vadászattal üldözötésüket rendeltük el, mi ha sikeretlen maradna, katonai karhatalmat alkalmazandunk. — Ezekután a' megye beligazgatási ügyeibe vágó intézkedések kerültek szőnyegre, mellyek sokkal közönyösebbek valának, hogy sem azok e' lapok hasábjain helyt foglalhassanak, végül tehát még azt említem meg, hogy a' bus árát sept. 8 napjátul egy krajczárral alább szállítottuk. — Közgyűlésünket november 29ikénap, törvénytészeinket pedig december 6ik s következő napjaira tűztük ki.

Rendes levelező.

Pécsi mozgalmak. Augusztus és szeptember hónapban még más ünnepélyek valának Pécsen, jelesen augusztus 24től 26ig a' püspökmegyei papság tartott egyházi öszszejevetelt, s a' papnővéldében egyházi szent gyakorlatokat. — Sept. hó 21én tartá mélt. ifj. Majláth György főisp. helyettes elnöklete alatt a' pécs-mohácsi vasutara egyesült részvényes társaság közgyűlését; melly alkalmossal fölolvastatott Hyeronim Otto Ferencz kir. mérnöknek esztendő óta számosabb fölívására adott válasza; e' szerint a' gőzerőre készitendő vasutovonalt mérföldje Mohácsotól Pécsig mintegy 13,180 pengő forintba kerülne. Már tavallón e' lapokban kifejezve, hogy egy millió pengő forintba kerülend a' vonal, melly 3% et jövedelmezendne. Ez alkalmossal elhatároztatott a' f. e. october 25kén tartandó közgyűlésig minden az előleges munkák teljesítésére aláírtat az iránt föl szólítani, nyilatkozzanak: vajjon a' létesitendő vasuti vonalhoz tetteleg mennyi részvényvel kívánnak járulni, vagy a' vállalatól visszalépni? Egyszersmind b. Sina meg fog kéretni, hogy e' vállalat élére állani s ennek vezérlését átvállalni sziveskednék. — Amaz indítvány: fejezné a' közgyűlés ki, merre vezetessék a' vonal, Fiuménak é, vagy Kanizsának? az eddigi végzések képesában azon részvényesek teendőj közö soroztatott, kik a' tetteles részvényfizetésekhez járulásukat nyilványítandják. — Hyeronim Otto Ferencz mérnöknek újra 600 ft. e. p. díj jelöltetett ki. Egyuttal az előleges fizetésre aláírt részvevők fizetési illetőségeik letisztázására emlékeztetni fognak. — A' kisajátítás iránt Hyeronim Otto Ferencz által tett kitételek átnézése s a' megyei földesuradalmnak, a' keblükön átvonuló vonalra eső földek ingyven leendő átengedése miatti föl szólítása végett, választvány bizatot meg.

Somsich Pál kir. helytartósági tanácsos mint Pécs városban működő kir. biztos erélyesen írta a' tudomására jutott visszaéléseket; az ő böles előgondoskodásának köszönhető Pécs városa, hogy most rendesh tűzirend létezik s a' városi toronyban tűzior van. — Az idén több ízben volt

töltéskor kir. biztos ó nga, úgy a' megyei főispáni helytartó éber figyelmet tanúsítanak, s az égés helyén előbb valának jelen, mint a' városi kényelmes tisztviseléség.

Milly kevésbe veszi városi tisztviselésünk egy része a' személybátorságot, s bizonyos körülményeknek szívesen enged, onnan is kitetszik, mert midőn e' nyár folytán egy bizonyos ur szolgálóját árnyékszékre taszította, honnan csak 2 óra mulva huzatott ki, s városi kórházba vitetvén, ott 3 napig ápolatott, a' város részéről legkisebb lépés sem történt, noha e' miatt uton utfélen ostromlatott egy és másik tisztviselő, de ezek azzal mentegőztek és szabadkozta: hol panaszos nincs, ott bíró sincs; végre rendes panasz adatván be a' tanácsnak, itt is csak nehezen sikerült a' vegyes vizsgálat kiküldésének eszközlése; sőt ha legfelsőbb helyre föl nem adatik ez ügy, meglehet feledségbe sülyedt vagy simittatott volna; most azonban a' tettes, habár könnyeden, de mégis bünhődik.

Itt oly botrányos határozatok is történtek, hogy van eset, hol a' pár hét előtt érkezett felsőbb igazságos intévény ellenére nyer-vágyból ellenkező határozatokat s jaj annak, ki ezt napvilágra deríti! azonnal tisztügyési porbe vonatik, így járt legközelebb ismét egy merész ügyvéd, ki azonban szándékos meg nem jelenés miatt makaességban marasztalt el, noha makaességban elmarasztaló ítélet-től fölebbvitel nem jár, a' föllebbezés mégis megengedtetett. Midőn 6 év óta függőben levő sommás pör elintézése szorgalmaztatik, vagy királyi biztos ó méltósága, mint eset igazolja, (hogy több mint 200 panasz adatott be nek-e), intézkedés végett kéreltik meg, nincs az üldözésnek vétele; s a' panaszokdó fél mindenféle utakon vádja visszavételére bíratik. Illy körülmények a' városi lakossággal a' biztossági munkálat befejeztetését s a' városi coordinatíót várva várattják.

Megyéneknek országgyűlésre küldendő követi iránt a' vélemények nem egyezők; a' conservatívek S. M. mint megyei birtokost és hirneves szónokot; úgy Sc. M. alispánt; az ellenzék pedig, melly tanácskozányt is tartott s mellyen a' birtokosok, notabilitások s tisztviselők nagy része megjelent, s hozzájárulásra B. K. gr. mint megyei főbirtokost s közremunkálásra meghitta, B. M. J. főbíró, közakarattal jelölte ki, az oppositio másik jelöltjére nézve még elágzó a' vélemények; de nyilvános korteskedés még egy részről sem kezdetelt meg, s remélhető, mikép nyers erő használatni nem fog; mindkét résznek csak dicsőségére válandik, ha az egész ügyet korteskedés nélkül az intelligentia döntendi el.

Püspök ó exc. által városunkban építtetni kezdett növevelő intézeti 2 emeletes épületnek egy része már egy hét mulva födél alá jutand. — Püspök ó exc. bőkezűségéből szabad Szent-király nemes s 350 vokst számító községben a' plebania-templom-építéshez 12 ezer ft. adatott segéd-műl; s f. e. sept. 26-án fog az ünnepélyes alapkö-letétel véghez vitetni. —

A' szüretet már elkezdették, az eddig szürt borokrul következtet vonva, nem a' legjobb bort várhatni. — A' burgonyavész az időn is nagyban mutatkozik.

ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉS.

A' LXXXVIII. országos ülésben sept. 20-án ajánltak még honfiusítás végett ó felségének Humelauer Károly udv. tan. Menog von Handschussheim Antal kapitány és Kerpötits Károly hadnagy. Czimeres levél nyeres végett pedig ajánltattak: Karácsonyi János erzsébetvárosi követ, Trausch József brassói követ, Kresztelsz Pál brassói várkapit. és Adamovics Ern. n. e. esperes. Midőn az ajánltak száma imigy szaporodott, elnök ó nmlga megjegyezte: hogy talán már eleget is ajánlottak egyszerre a' t. kk. és rr. Erre a' k. kormányzék a' kk. és rr. közt megjelenvén, kormányzó ó nm. felolvastatá ó felségének egy kegy. leiratát a' tisztujítás tárgyában. Ezután vizsgálat alá vették a' kk. és rr. a' most visszaküldött fölirotokra tett észrevételeit a' k. kormányzéknek. Az országgyűlés alatti perfolymot tárggyazó fölirotára nézve a' k. kormányzéknek azon lényeges megjegyzése van, hogy miután a' 2k sban a' leveleknek k. táblán országgyűlés alatt is lehető transsumáltatásáról való rendelkezés kihagyatott, a' k. kormányzék figyelmezteti a' kk. és rr. ket, hogy a' transsumáltatás az Approb. IV. r. III. 2k cz. szerint megengedtetik, s ha e' törvény eltörléséről tiszta említés téve nem lesz, az maga erejében maradand; tehát azon approb. törvény eltörlése nyilván ki-fejezendő. A' kk. és rr. ez észrevételt nem pártolván, a' szerkezet mellett maradtak. E' fölirot némely csekély stiláris módosításokkal megállítatott, úgy szinte a' másik két fölirot is az ujonczok és adó nem növekedése tárgyában, mellyekre a' kir. kormányzéknek kevés stiláris észrevétele volt. Elnök ó nm. az ítélm. urat az irományoknak, hogy szokás szerint lepecsételve felküldethessenek, a' holnap i-ülésre leendő letisztázatására felszólítván, az ülést eloszlatta. —

A' LXXXIX. országos ülésben sept. 21-én felolvas-

tattak a' letisztázott országos irományok u. m. fölirot és törvényjavaslat az ujonczállítás tárgyában, úgy az utasítás és a' szász követek ellenvéleménye; továbbá: fölirot és törvényjavaslat az adó nem növekedése tárgyában, a' szász követek ellenvéleményével együtt; végre: fölirot és törvényjavaslat az országgyűlés alatti perfolymról. Ezen irományok szokott módon mind a' három nemzet pecsétével lepecsételtetvén, egy küldöttség által külön kísérő levél mellett kir. biztos ó nmlgához átküldettek, azoknak minélelőbb ó felsége színe elibe juttatásuk végett. Olvastatott néhány honfiusítandóról készült törvényjavaslat, továbbá, a' hunyad-és biharmegyei szélek kijáratása tárgyában felirat és törvényjavaslat. (Köziratra adatott.)

Elnök: Előadván, mikint a' mezőrendőrség tárgyában érkezett k. leiratot tüzte ki előleges tanácskozás tárgyaul, de nincs tudomása arról, hogy a' kk. és rr. elkészültek volna, tehát erre felszólítja őket: rövid vita keletkezett azon indítvány körül, melly ez alkalommal a' szóbeli eljárást megállítatni kívánta; a' kk. és rr. többsége azonban oda nyilatkozott, hogy a' mezőrendőrséget tárgyalni kívánja, s a' melly procedurát annak folytán a' kk. és rr. szükségesnek látnak, el fogják határozni. Ezzel az ülés eloszlott.

Az országgyűlési tárgyalások tömegéből legyen szabad az erdélyi vidéki életre is kitekinteni, s e' téren az E. H-ban közölt háromszéki híreken végig menni.

Háromszéken a' héttivásáros és sokadalmi helységek mindegyre szaporodnak. A' közelebbi időkben, körülbelül egy évtized alatt, Kovászna, Ilyefalva, Al-Csernáton és Nagy-Borosnyó nyerének héttivásári és sokadalmi jogokat. De hiába erőteljük a' dolgot. Még eddig csak Kovászna vivott ki némi jelentőséget. Al-Csernáton és Ilyefalva helyzetök miatt még nem jöttek s tán nem is fognak jöni divatba; egyikre a' szomszédos Szentgyörgy, másikra a' vele határos K. Vásárhely vetvén árnyékot. Nagyborosnyó f. év aug. 21-én szombatnapon ígtattaték be illetén kiváltságos jogaiba. Héttivására minden pénteken, sokadalmi évenként négyezer tartandók. Minden lehető megtőnek a' beigtatási ünnepélyesség emelésére. Már pénteken alkonnyakor, és szombaton hajnalban zúgtak a' harangok, dörögtek a' taraczkok, hangzott a' vásárhelyi hangászkar zenéje. A' 10 órakori ünnepies harangszóra a' tömérdek vidéki népségnek egy része teli zsuflotta az egész néptömeget be nem fogható templomot. Helybeli pap B. A. ezen alapigék szerint: „sokasodjatok és hajtsátok a' földet birodalmatok alá, és uralkodjatok a' tengernek halain, az égnek madarain és a' földnek minden állatain.“ (1. Moz. 1. 28.) a' kereskedelem hasznáról, mennyiben az t. i. az anyagi jólétet s abból folyó szellemi mivelődést előmozdítja, tartalmas és terjedelmes beszédet tartott, illy rendet követve beszédében: a) Nagy fényt és dicsőséget derit a' szellemi miveltség egy nemzetre de b) a' szellemi miveltséget anyagi jólét segíti elő; c) az anyagi jólét főkép kereskedelem s műiparúzó polgárrend által éretik el; d) kereskedelem pedig segédzserei a' vásáros és sokadalmi helységek. E' jól kidolgozott beszéd kellő hatását, a' nagy tolongás, székrömlások s onnan eredt zsihongáson kívül, csökkentette azon körülmény is, miszerint a' szónokló tiszteletes, az emlékezés némi hiányán segitendő, maga elibe tártá volt a' beszédét tartalmazó össze nem férczelt irományt; ezt a' nyitott ablakon berohanó szél összeszuzottan lekavván: szóisméltésekkel terhelt rögtönzési szint váltott a' hosszas beszéd elszavalása. Miután az isteni tisztelet végződött a' beigtatási tényl, a' templomot környező tágas piacon, t. Nagy András bizottsági elnök ur, előre bocsátva egy a' kereskedelem befolyását és vásáros helységek rendőri tisztét fejtegető czélszerű beszédet, ünnepélyesen véghez vitte. Legottan a' zene megzendült, a' taraczkok durrogtak, a' népség egy magas állásra föltett s kilőtt fenekű hordóból hullámzó — bizonyosan nem 34 sem 46ban szürt — nektárnak edényekkel s kalapokkal fogásán foglalkozott. A' beigtatási ünnepeylt három asztalnál tartott lakoma fejtezte be. Az ugynevezett nagyasztalnál 38 személy emelt, székelv őszinteséggel, poharakat flges fejedelmünk ó cs. k. flge hosszas, boldog és boldogító életeért s az egész ausztriai fel. es. k. ház örök virágzásáért; valamint szinte minden polgári és katonai felsőbb rangu hivatalnokink s országos kitüntetés érdemlett jeles honfiaink is, a' közöröm élénk kitörései közt, megéljenzettek. Éljenek! Délután a' kereskedők örültek a' sátraikban tolongó népségnek.

ELETRAJZ. Kopácsy József, országunk hercege primása és esztergami érsek nemes szüléktől, Kopácsy Mihálytól és György Judittól született Veszprémben 1775. évi majus 30-dikán. — Elvégezvén otthon a' hat iskolát 1791-ben ugyanott a' püspöki megye növendékei közé fölvétezt, és a' bölcselet, nemkülönb a' hittudomány tanulása végett a' pozsonyi híres papnevelő főintézetbe küldetett, hol ritka elméleti tehetségeihez állhatatos szerénységet kapcsolva haladott elő a' műveltség térmeze-

jén, úgy annyira, hogy kitünő és sokat ígéro jelességei által már akkor nagy tekintet tudta magának növendéktársai előtt szerezni. Haza jövetelével 1796-dik évben a' veszprémi papnevelőházban tanulmányok felügyelőjévé (studiorum praefectus) tétetett, honnét kevés idő mulva a' püspöki helytartói hivatalhoz titoknokul léptetett. — 1798-dik évben épen születése napján, Zirczen h. e. Pierer József tinnini felszentelt püspök és győri püspökhelyettes ur által pappá szenteltetett, első áldozatát pedig Somlyó-Vásárhelyen mutatá be az Urnak. A' következett évben előjáróinak rendeletéből az egyházi történet és törvénytanítások foglaltá el, melly hivatalában, noha a' titoknokságot is egy időig viselte, üres idejét akép fordította maga és mások javára, hogy 1801 és 1802-ben Fleury apátnak az izraeliták és keresztények szokásairól és erkölcsöeiről irt könyveit francia eredetiből magyarra fordította és hasznos jegyzetekkel megtoldva az olvasó közönség nagy megelégtülésére nyomtatásban is kiadta. Ebeli munkássága által érdemesítette magát arra, hogy 1805-ben szentszéki közbiróvá, 1806-ban veszprémi plebánussá és alesperessé, 1807-ben pedig veszprémi kanonokká nevezetnék. Mint illyen elhíresülvén kitünő ékesszólásáról, többször nyert alkalmat az Isten igéjének fényes gyülekezetek előtt hirdetésére. Így nevezetesen: Károly Ambrus főherceg, Magyarország primásának és esztergami érseknek 1809-dik évben Pozsonyban tartott gyszűnnepére mint káptalani küldött jelenvén meg, december 11-kén délután némely főuri rendektől felszólítatott, hogy mivel a' meghívott egyházi magyar szónok közbejött terhes akadályai miatt el nem érkezhetett, a' fogatkozást dec. 13-kán tartandó rövid beszédével pótolná ki. Megis felelt ő itt is a' köztárazakósnak úgy, hogy a' legnagyobb magasztalások követték: beszéde pedig első szándéka ellen lépett fel 1812-dik évben Bécsben sz. István király, 1813-d. évben pedig Győrött már mint somogy sz. jakabi apát, hantai prépost és veszprémi főesperes, b. e. Vilt József győri püspök dicsőítésére. De valamint másutt, úgy itthon is gyakortább hirdeté hallgatóinak nagy lelki épülésére az istenigét, életét pedig mindenek példájára intézve, egyedül az egyház és haza javára szentelé, majd a' megys püspök oldala mellett itthon és a' törvényes látogatásokban, majd a' főesperesi és a' hittudományok főkormányzó hivatala pontos teljesítésével mozdítván elő a' megye javát, majd ismét a' hazai törvényekben jártassága által méltóvá tevő magát arra, hogy az 1811-ki és 1812-ki országgyűlésre káptalani követnek választassék, nemsokára pedig nagyobb méltóságokra is emeltesék. Illy kitünő érdemek szárnyain jutott 1817-d. évben praelatusságra a' tek. kir. táblához, innét pedig kevés idő mulva t. i. 1819-ben a' fömlgu hétszemélyes törvényszék bírójává és prisztini vál. püspökké nevezetett, melly fényes hivatalokban mély belátással s ritka szorgalma által olly tökéletesen megfelelt a' benne helyezett bizalomnak, hogy noha 1822-ben székesfejérvári, 1825-ben pedig veszprémi megyés püspöknek nevezetnék, a' fömlgu hétszemélyes törvényszéki bíróságot tovább is vinné mindaddig, miglen 1831-dikben ezen hivatalt, hogy kiterjedt megyéjének kormányzására több időt nyerhessen, maga önkint le tette, melly leköszönését azonban a' kir. kegyelemnek kinyilatkoztatása és jeles érdemeinek legfelsőbb helyeni elismerése követte.

Nyilvános jelei továbbá az ügyességében helyezett kir. bizodalomnak a' füredi fürdők tárgyában biztosság, mellyben a' dolgoknak legezéltirányosabb intézésével járt el. Az országos rendszeres munkálatoknak kidolgozására törvény által lett kiküldetése 1827: 8. 30. tcz.) és néhai m. Tihanyi Tamás urnak a' tolnamegyei főispánságban általa, mint királyi biztos által, 1825-ki sz. Iván hava 20-kán történt beigtatása. — Ezeken fölül pedig az 1825-diki országgyűlésen a' veszprémi püspökséghez kapcsolt régi jognál fogva szerencséje lehetett felséges királyné Karolina Augusta fejére tenni a' házi koronát, egyébiránt pedig ezen, mind az 1830-diki és 1832-ig. hosszas országgyűléseken több mint egy alkalommal mutatá ki az egyház, fejedelem és haza iránti tántoríthatlan hűségét, ismerteté meg mély belátását, csüggedhetlen munkásságát. Ebeli jeles érdemeiért a' felséges fejedelem által 1828-d. évben valóságos belső titkos tanácsossá nevezetett, és mint elhíresült törvénytudó több sz.-széki ügyben előbb ugyan pápai legfelsőbb bírónak, utóbb pedig általában minden eféle perekben delegált primási bírónak rendeltetett. Mint székes-fejérvári püspök az esztergami főtemplom talpkövének letétele alkalmakor 1822-dik évi aprilis 23-kán ő tartott szokott ékesszólással a' fényes gyülekezethez, nyomtatásban is megjelent magyar egyházi beszédet, és ugyanazon évben Pozsonyban a' nemzeti zsinaton is munkás részt vevén, oct. 6-kán lelkesen szólott az egybegyült atyákhoz.

1825-dik évben sz. Ágoston püspök napján (aug. 28.) miután három napig tartó lelki gyakorlását végezte egész szerénységgel minden beigtatási pompa nélkül lépett azon

veszprémi püspöki székre, melyről már előtte kilenczen lettek esztergami érsekké: leírhatatlan volt ekkor a megye öröme annak érzetében, hogy az adott neki atyául és főpásztornak, ki keblében születvén gyöngéd idejében itt neveltetvén utóbb pedig különféle egyházi hivatalokban tündöklővén oly jeles tulajdonokkal ékeskedik, hogy atyai kormányzásától boldog létét és virágzását méltán várhatja. Örövendett kimondhatatlanul, hogy azt, kitől egy ideig megfosztva volt, ismét visszanyerhetné és a hit gyűrűjével magának eljegyezhetné. Ki is tetszett nemsokára, mily böles kormányzóra bízott a nyáj, s mily nagy próféta lett ő hazájában: mert mindenre kiterjedő figyelmét nemcsak az esztendőnkint kibocsátott pástori leveleiben tüntette ki, melyekben a lelki pástorkodás minden ágaira nézve a jelen idő szükségéhez alkalmazott rendszabályokat adott, hanem azt egyéb böles rendeletei által is nyilvánossá tette. Így a főespereseket a falusi iskolák vizsgálására esztendőnként gyakrabban kiküldötte, az alespereseket némely kisebb dolgok elintézésére felhatalmazta, az udvarában levő papok hivatalos körét új rendszabályok által meghatározta, végre az elagott és növendékpapságnak is új törvényeket szabott. Maga pedig mindenben tündöklő példája lévén a nyájnak, apostoli buzgóságának s fáradozásának kitűnő jeleit nemcsak itthon, de püspöki széktől távol, a terhes egyházi látogatásban is adá, melyben serényen és ritka békétűréssel járt el, megjárván atyai látogatásával Somogytalan mind a 72 plebániát; Zalában pedig 50 plebániában tartott törvényes látogatást, melynek irományait tudunkra első példával készítette magyar nyelven. Számtalanokat részesített ez alkalommal mindenütt a bérmlás szentségében és főpástori szavát is mindenütt hallatta, az apostolkint minden jóra és szentre intvén a híveket.

De hogy mindenkit a maga körében serény munkálkodásra nagyobb foganattal ösztönözzön, nem mulasztotta el mindazokat, kiknek törvényeket szabott, jutalommal is serkenteni. Így az alespereseknek eddigi jutalomdíját önnön pénztárából nevelvén a violaszínű övnek viselését is megengedé nekik, és az első övet minden alperesnek maga küldé meg husvéti ajándékkul 1836. martius 27kén. A szűkölködő plebánosokat az ő gondoskodása által nevezetesen szaporodott megyei pénztárból, de tulajdon erszényéből is telemes segítségekkel vigasztalta, nevezetesen pedig a vámosi plebános és mesternek csekély jövedelmét 3500 vft-ból álló tulajdon alapítványának évi kamatjával pótolta, az oldala mellett levő papoknak fizetését megjavította, a növendék papságot próbatételeiken megjelenvén a tudományokban és erkölcsökben kivánt előmenetekre buzdította; annak idejében azonban mulatságokról is gondoskodni meg nem felejtkezett, a jelesebb növendékeket a hittudományokban gradusok fölvételére költséggel segítette, a tanítókat pedig érdemszerinti megtiszteltetéssel és jutalomosztogatással kecségette. Valamint semmijutalom nem maradt érdem nélkül, ugy semmi hiány, semmi fogyatkozás nem hagyatott az örködő szemekkel kormányzó nagytekintetű főpásztor által javítás nélkül, és csak így minden körbelieknek összes munkálkodása által lehete divatozóvá tenni azon most megyénkben szemlélhető szép rendet, melynek behozatala minden kormányzásnak legnagyobb feladása.

Hogy azonban a czélok elérésire szükséges eszközök se hiányozzanak, a romladozott templomok, paplakok és iskolák kijavítására, vagy a hol ezt tenni már nem lehetett, újjaknak építésére az illető patronusoktól, vagy az e nélkül szűkölködő helyeken a religio fundusából segédelmet kinyerni ügyekezett, de több illyes épületre a magából is bőven adakozott; így emelkedett ő alatta számtalan helyen több eféle épület. Püspöki jószágaiiban most van építés alatt az ősi plebania-templom, Szorosadon pedig és Mindszentkálón már előbb készültek az ő költségén esinos sz. egyházak; Sümegben, Monostor-Apátiban és egyebült plebania és iskolaházak, s általában számtalan gazdasági épület tőle vett jobb karbai helyzetetését.

A népnevelés, ezen korunkban annyira sürgött tárgy

előmozdítására mindenkor legfőbb gondja volt buzgó főpásztorunknak is. Azért állítá fel Veszprémben nagyobb részint maga, egy részben pedig a káptalan költségén a mesterképző intézetet (praeparandiát), ezért építettett ugyan Veszprémben boldogult szüleinek házhelyén elemi iskolát, melyet a tanítók illő tartására és a gyermekek ingyen való tanítására rendelt alapítványallátott el; ezért jutalmazta a szegényebb tanítókat segédelmezésekkel, azért osztogatott évenként megveszerte számtalan olvasókönyvet, katekizmusokat és bibliai historiat, mely könyveket a kir. egyetem könyvnyomó intézetéből sok ezer példányban vett meg e czélra. Ezekon fölül más jeles tettek is hirdetik a tudományok előmozdítására megyéje és az egész emberiség javára intézett igyekezeteit a főpápnak. Mert, hogy az évenként általa segített számos iskolás gyermek tanítását, a pusztító epemirigy idején tett jótékonyosságait, a haza különféle intézeteire adott segédelmezésit, a szegények között hetenkint kiosztott nagymennyiségre menő alamiználkodását (mellyeket maga is ugy gyakorlott, hogy a mit jobbjá tett, arról balkeze semmit se tudjon) ne említsük, a kaposvári gymnasiumra 12.000 vftot, a magyar tudós társaságnak, melynek ő maga is tiszteletbeli tagja 2500 vftot; a szerencsétlen elmefogyatkozásnak ápolására hazánkban felállítandó intézetre 10.000 vftot; a kaposvári megyeháza 1500 vftot; és az abban készitendő kápolnára különösen 1000 vftot. Az amerikai kath. missiókra több ezer forintot, 1838iki dunaárviz által károsultak számára a természetben küldött és egyeseknek adott tetemes segédelmeken kívül 5000 vftot; ugyanezen alkalommal némely közhasznú intézetek fölségelésére 750 vftot ajándékozott. Végre sok jeles munka kiadására is számtalan summát költött, így Kéza Simon, szent István király és Cronicon Budense című munkákat az ő bőkezűsége mellett bocsátotta napfényre tudós Podhradzky, de más tudósok is elmeszüleményeinek kiadásában, és sok művész kiképezetésére tőle nyert pártoltatást.

És emyit most hirtelen a boldogult nagy férfiú életrajzából, egész azon pontig, midőn primási méltóságra emeltetnék. Ezen szakát életének későbbre tartjuk fen. Bp. II.

KÜLFÖLD.

PORTUGÁLIA. Sept. 9kén lissaboni tudósítások szerint Costa Cabral, ki tehetsége szerint fondorkodik, s kinek meghasonlása Saldanha marsallal orvosolhatatlan, a carlisták közpöntjává tette magát s mostani miniszterséget nemsokára megbuktathatni reméli. — Angolából szomorú tudósítások érkeztek Bomfim gróf és sorsosai helyzetéről.

SPANYOLORSZÁG. A miniserség elvégre ki van egészítve. Goyena igazságminister kabinet-elnökké, Modesto Cartazar külügyi ministerré nevezetett. Az „España” szerint Frias herceg a királynőnek ministeri elnökség elvállalás miatti sürgelő kérelmére azt válaszolá: „aszszonyom! a fejedelmek nem kérnek, hanem parancsolnak: de lehetetlenséget nem parancsolnak.” A progressistai lapok, melyek Narvaez Madridbani folytonos mulatása miatt aggodnak, az új kabinet első teendőjeül azon kérdésselöntését tűzik ki: vajjon nem szükség-e Narvaez Madridból eltávolítani?

ANGLIA. A Shakspeare-ház Straffordban septemb. 16kán nyilvános árverés alá bocsátatván, a londoni és straffordi egyesült shakspeare-társulat 3ezer font sterlingen vette meg azt a nemzet számára.

FRANCFIAORSZÁG. Sept. 11kén a st. cloudi várban a király egy minisztertanácsban elnökölt, mely is délutáni öt óráig tartott. A tanácskozás Róma s Madridból érkezett fontos tudósításokat illeté. Bronghe herceg francia követ az angol udvarnál állítólag szinte részt vón a tanácsban s azonkívül hosszasan értekezett Guizott ural. Követállomására nemsokára viszatérend, miután a francia s angol kabinet közti feszültség folyvást növekszik. — Lajos Fülöp s Victoria királynő személyesen is váltottak leveleket egymás közt.

Sept. 17kén Moniteurben e kir. rendelet olvasható:

„Igen kedves és szeretett fiunk Aumale herceg algiri fő-kormányzóvá nevezetik ki, utódaul az islyi herceg-marsallnak kinek elbocsátatása elfogadtatott.” Aumale herceg kinevezetését az ellenzéki sajtó, főleg a Constitutionnel és National, alkotványellenesnek s veszélyesnek állítja s rendkívül roszszalja.

OLASZORSZÁG. Az ausztr. Beob. nek sept. 9ról Milanóból köv. írnak: „már 5én folyó hónapnak, mint főt. érsekünk ünnepélyes bevonulása napján a fővárosba, este a városki-világítása alatt zendülési jelenetek mutatkoztak. Éjjeli 10 óra tájban az általános népmozgás közepett a porta romana közelében egy körülbelül husz polgárállású egyedből társaság vétetett észre, mely az ismeretes dalt IX. Piusra s e mellett a kiáltásokat: Viva Pio nono, Re d' Italia. Liberatore dei popoli! Abbasso l'arcivescovo! Abbasso i Tedeschi! (Éljen IX. Pius, Olaszország királya, népek szabadtója! le az érsekkel! le a németekkel!) hangoztatta. Tüstint elszélyesíteni iparkodtak társaságot, mi részint sikerült is; mindazáltal csakhamar ismét a fontanateren gyűlt az őrsze, hol ujlaj amaz éneket zengedezteté s fenebbiekhez hasonló kiáltásokat hallata, míg végre néhány kolompósát az aközben elősietett katonai rendőség elfogta, mire többen széllýelozottak. Midőn tegnap este a milanoi hatóság indítványára az 5kén esőfergeteg által megzavart kivilágítás a főtemplom s fontanateren, pompás időtől kegyeltetve, szokatlan számú nézőség tolongása közt ismételtetett, egész 10 óráig minden tökéletes esendben folyt le, s ime hirtelen a székesegyházi téren 2—300, többnyire iparos fiatal egyedből egy tömeg alakult, mely lárna és kiabálás közt a kereskedelmi kávéház felé vonult, s az előtti téren oly kiesapongást követett el, hogy a vendégek s más békésnézők a lázongók kihágásai elől gyorsan a kávéház belsejébe menekültek. Ennek tulajdonosa, holmije elraboltatása vagy feladatásától tartva, az épen közepel volt rendőséget hívá segítségül, mely is az őrsze csoportosult lázongó tömeget szétlúzván, a közrendet ismét visszaállította. A nyugtalanok azonban csakhamar ujlaj őrsze gyűltek a fontanateren, hol a rendfentartásul felállított katonai s lovas polgárőrség irányában fenyegetőzöleg léptek fel többrendü garázdaság s hangos szitkokban nyilatkozatván ki zendülési szándékát. A fegyveres hatalom, miután az említett tömeg fenyegetőzö magaviselése mind inkább komolyabb szintvön, védelmül fegyvere használásához készüle. Ekkor az érsek vállalá magára a tombolók rendreutalását, palotája ablakiból csendes viseletre és széllýelozásra szólítván fel őket, s e végett még egész a főkapuig ment le. Első pillanatban, miután az érsek ismét a palotába vonult vissza, ugy lászott, siker követi útseit. Azonban alig néhány pillanat multával a zaj s lárna ujra vad zúrvavarrá alakult köv: kiáltásokkal: Viva Pio Nono! Re d' Italia! Viva l' Indepenza d' Italia! Viva il Popolo! A támadt zenebona s azon körülmény következtében, hogy a katonai s polgárhadi őrség, nehogy a féktelenkedő csoporttól egyesleg megtámadtatva elnyomassék, egyesült sorokba gyűlt össze, természetesen néhány személy földhez sujtatott s többé kevesebb sebesített meg, sőt egy meg is fulasztatott. Két óra tájban sikerült a béke viszállítása; több kolompós el van fogva; az igazságkiszolgáltatás a tényállapot szoros kipuhatolása s a vétkek elleni perindítással foglalkodik.”

Egész Olaszországban, onnan Sziciliától kezdve a havasok aljaj nyugtalan mozgalom uralkodik. Bonaparte Károly Luczián, a velencei tudós gyülekezet legujabbban tartott ülésében, az őrszehasonlító boncz és arcztani szakosztály elnökévé választatván, bizonyos körülményeknél fogva utasítást nyert Velence elhagyására. E kilenczedik olasz gyülekezet tagait a város drága művel ajándékozá meg, mely is Velence s lagunái leírását magában foglaló három vastag 4edrét kötetnyi könyvből áll (egyedül nyomtatása 50 ezer huszasba került — hol illy gazdag résztvét Magyarországnak tudósaink fáradozása iránt?) Azonkívül minden gyülekezeti tag egy pompás panorámát (Velence városát) s más könyveket kapott.

78ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Szálla és egyéb faanyagok szállítása.
A kir. Ferencz csatorna meghosszabbítására:
1800 darab 9 és 10 öl hosszú a' vékony végén legalább 8" vastagságú,
500 darab 6 és 7 öl hosszú a' vékony végén legalább 6" vastagságú szállák,
2000 darab 2' 2 és 2 1/2 öl hosszú fenyő deszkák,
2000 darab félhradeki deszkák,
1800 darab bikkfa taligák 18' szélességgel 20 és 30" hosszúsággal, következő föltételek mellett kívántatnak:

1ör: ezen anyagok f. é. october végeig a' Dunapartira Battina helység általellenében szállitassanak, tekintet levén arra, hogy a' szállák egészségesek, a' deszkák repedés nélküliek, a' taligák pedig erősen elkészülve legyenek.
2or: a' bepecsételt írásbeli ajánlatok, melyekben minden szálla, és két hüvelykü deszkanemek hosszúságára és vastagságára nézve, az ár nyilvánosan kitéve legyenezen fölrírassal: „Szállu szállitást ajánlat a kir. Ferenczcsatorna meghosszabbításához.” a kir. ferencz-csatornai igazgatóságnak Zomborban nyujtassanak be.
3or: az ajánlatok fölnyitása october hó

5én délelőtti 10 órakor az ajánlkozók, vagy azok biztosai előtt a kir. ferencz-csatornai biztosság által megtörténvén, a' szállitás

a' kevesebbet kérőnek átengedtetni, és 10% bánatpénz azonnali lefizetése után a' szerződés megköteteni fog. 2—3

Hirdetvény.

A' nmlgu magy. kir. udv. kincstár kegyes rendeleténél fogva az eltörölt 6-becsei kir. szállihatalhoz tartozó mintegy 13,261 1/2 ölből álló földek az azokon levő épületekkel, melyekben a' raktáron, zsidelyarhelyen és deszkakamrán kívül többféle lakások és istállók foglaltatnak, valamint az ezekhez szükséges eszközök s más egyéb szerek is fölyő évi november 1től 1840. Decemb. utólajig a' környüllalásokhoz képest vagy egészen, vagy ré-

szenkint bérebe adatni fognak — Az e' végett f. eszt oct. hó 11. (tizenegyedkén) az 6-becsei kir. kincstári tisztartói hivatalnál tartandó árverésre, mellynél szöbéli ígéreteken kívül írásbeli ajánlatok is benyujtathatnak, a' bérteli kívánók azon hozzátétellel hivatalosak, hogy magokat 32 pftnyi bánatpénzzel lássák el, az árverési föltételek előre is vagy ezen kir. igazgatóságnál, vagy az 6-becsei kir. kincstári hivatalnál megtekinthetők levén. A' bácsi kir. kincstári igazgatóság által, Zomboron augustus hó 31kén 1847. 1—3